

**SPOR TESİSLERİNİN VE EĞİTİM
KURUMLARININ ERİŞİLEBİLİRLİK
STANDARTLARINA GÖRE İNCELENMESİ**

Kübra ŞAHİN

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Mehmet İLKİM**

Yüksek Lisans Tezi – 2022

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**SPOR TESİSLERİNİN VE EĞİTİM KURUMLARININ ERİŞİLEBİLİRLİK
STANDARTLARINA GÖRE İNCELENMESİ**

Kübra ŞAHİN

**Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Mehmet İLKİM**

**MALATYA
2022**

İÇİNDEKİLER

ÖZET	vii
ABSTRACT.....	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
TABLolar DİZİNİ.....	xi
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	2
2.1. Engel	2
2.2. Engellilik.....	2
2.3. Engelli	2
2.4. Mimari Açıdan Engelli Kavramı	2
2.5. Sakatlık	3
2.6. Engellilik Sınıflandırılması.....	3
2.7. Engelli Bireyler ve Spor	3
2.8. Türkiye’de Sporla İlgili Kurum ve Kuruluşlar	5
2.8.1. Kamu Kurum ve Kuruluşları	5
2.8.2. Özel Spor Kuruluşları	5
2.9. Spor Tesisleri Hakkında Genel Bilgi	6
2.9.1. Tesislerinin Tanımı	6
2.9.2. Spor Tesislerinin Yapım Kriterleri	7
2.10. Erişilebilirlik/ Ulaşılabilirlik.....	8
Erişilebilirlik, hayatın her alanında hak ve hizmetlere erişebilmek ve bunlardan yararlanabilmek demektir.	8
2.10.1. Erişilebilir Yapı Standartları (Accessible Building Standards)	9
2.10.2. Ulaşılabilir Güzergâh (TS 9111) (Accessible Route).....	10
2.11. Genel İlkeler	10
2.12. Binalara Giriş (Introduction To Buildings)	10
2.12.1. Rampalar (TS 9111) (RAMPS)	11
2.12.2. Merdivenler (TS 9111) (STAIRS).....	12
2.12.3. Merdiven Yüzeyleri (TS 9111) (STAIR SURFACES)	12
2.12.4. Asansörler (TS 9111) (ELEVATORS).....	13

2.12.5. Tuvaletler (TS 9111) (TOILETS).....	14
2.12.6. Lavabolar (TS 9111) (SINKS).....	15
2.13. Çalışmanın Önemi	15
3. MATERYAL VE METOT	16
3.1. Araştırma Modeli	16
3.2. Evren ve Örneklem	16
3.3. Veri Toplama Araçları	16
3.4. Verilerin Analizi	17
4. BULGULAR.....	18
5. TARTIŞMA	28
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	33
KAYNAKLAR	34
EKLER.....	38
Ek-1. Özgeçmiş.....	38
Ek-2. Gözlem Formu	39
Ek-3. Okul Yöneticisi Onam Formu.....	40
Ek-4.Etik Kurul Onay	41

TEŐEKKÜR

Yüksek lisans eğitimin boyunca ilminden faydalandığım, insani ve ahlaki değerleri ile de örnek aldığım, yanımda olmasından onur duyduğum ve ayrıca tecrübelerinden yararlanırken göstermiş olduğu hoşgörü ve sabırdan dolayı değerli hocam, tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Mehmet İLKİM'a, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmam boyunca bana katkıda bulunan kamu yönetimi yüksek lisans öğrencisi olan arkadaşım Tuğba DEMİRCİ'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Akademik hayatım boyunca her daim yanımda olan ve desteğini esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Kübra ŞAHİN

ÖZET

Spor Tesislerinin ve Eğitim Kurumlarının Erişilebilirlik Standartlarına Göre İncelenmesi

Amaç: Bu araştırmanın amacı spor tesislerinin ve eğitim kurumlarının engelliler açısından erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun incelenmesidir.

Materyal ve metod: Araştırma, tekil tarama modeli kullanılarak, kesit alma yaklaşımından faydalanılarak tasarlandı. Araştırmanın evrenini Malatya ilinin Yeşilyurt ilçesi sınırları içerisindeki eğitim kurumları ve spor tesisleridir. Araştırmanın örneklemini bu evrende ki 39 İlkokul, 17 Ortaokul, 4 Lise ve 4 Spor tesisi dahil edilerek oluşturuldu. Tesis ve eğitim kurumlarının uygunluğu Engelliler İçin Evrensel Standartlar Kılavuzu'na göre değerlendirildi. Elde edilen veriler SPSS 25.0 paket programı kullanılarak analiz edildi.

Bulgular: Engelliler için binaların uygunluk durumuna göre yapılan incelemede bazı ilkokul ve ortaokulların uygun olmadığı belirlendi. Binalarda görme engelliler için hissedilebilir yüzey, merdivenlerde tutunma küpeştesi ve asansör olup olmaması üzerine yapılan incelemede liselerin uygun olmadığı belirlendi. Binalardaki zeminin ve derslik kapılarının engelliler için uygunluğu üzerine yapılan incelemede tüm lise, ortaokul ve spor tesislerinin uygun olduğu ancak zeminin 2 ilkokulda dersliklerinde 1 ilkokulda uygun olmadığı belirlendi. Binalardaki masa ve sıraların engelliler için uygunluğuna göre yapılan incelemede sadece spor tesislerinin %100 oranla uygun olduğu belirlendi. Binalarda engelli tuvaleti olup olmaması durumuna göre yapılan incelemede okullardan 7'sinde, spor tesislerinde 2'sinde uygun olmadığı belirlendi. Son olarak aydınlatmaların uygunluğu üzerine inceleme sonrasında tüm binaların uygun olduğu belirlendi.

Sonuç: İncelenen spor tesislerinden ve eğitim kurumlarından bazıları engellilerin, kullanımı açısından yetersizdir. Özellikle ilkokul düzeyinde eğitim verilen binaların birçoğunun lise ve spor tesislerine oranla daha yetersiz bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Engelli Bireyler, Erişilebilirlik, Engelliler İçin Eğitim

ABSTRACT

Examination of Sports Facilities and Educational Institutions According to Accessibility Standards

Aim: The purpose of this research is to examine the compatibility of sports facilities and educational institutions with accessibility standards for the disabled.

Material and Method: The research was designed using the single-scan model, using the cross-section approach. The universe of the research is educational institutions and sports facilities within the borders of Yeşilyurt district of Malatya province. The sample of the research was formed by including 39 primary schools, 17 secondary schools, 4 high schools and 4 sports facilities in this universe. The suitability of facilities and educational institutions was evaluated according to the Universal Standards Guide for Persons with Disabilities. The obtained data were analyzed using SPSS 25.0 package program.

Results: In the examination made according to the suitability of the buildings for the disabled, it was determined that some primary and secondary schools were not suitable. It was determined that high schools were not suitable for the visually impaired in the examination on whether there was a tactile surface for the visually impaired, a handrail on the stairs and an elevator. In the examination on the suitability of the floors and classroom doors in the buildings for the disabled, it was determined that all high schools, secondary schools and sports facilities were suitable, but the floors in 2 primary schools and the classroom doors in 1 primary school were not. In the examination made according to the suitability of the tables and benches in the buildings for the disabled, it was determined that only the sports facilities were suitable with a 100% rate. In the examination made according to whether there are disabled toilets in the buildings, it was determined that 7 of the schools and 2 of the sport facilities were not suitable. Finally, on the suitability of the lightings, it was determined that all the buildings were suitable.

Conclusion: Some of the examined sports facilities and educational institutions are insufficient for the use of the disabled. It was found that most of the buildings that provide education at primary school level are more inadequate than high school and sports facilities.

Keywords: People With Disabilities, Accessibility, Education For The Disabled

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ASKF	: Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu
F	: Frekans
ICIDH	: International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps
IOC	: International Olympic Committee
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
TSE	: Türk Standartları Enstitüsü
TSV	: Türk Spor Vakfı
WHO	: World Healthy Organization

ŞEKİLLER DİZİNİ

<u>Şekil No</u>	<u>Sayfa No</u>
Şekil 2.1. Bina Girişi Rampa Özellikleri	11
Şekil 2.2. Bina Girişi Rampa Ölçüleri	12
Şekil 2.3. Merdiven Yüzeyleri.....	13
Şekil 2.4. Asansör Kabin İçi Ölçüleri.....	14
Şekil 2.5. Lavabo Örneği.....	15

TABLULAR DİZİNİ

Tablo No	Tablo No
Tablo 3.1.	Okulların ve Tesislerin Özelliklerine Göre Sınıflandırılma Kriterleri Formu 16
Tablo 4.1.	Okul Türüne Göre Dağılımları 18
Tablo 4.2.	Bina Girişinde Rampa Olması Durumuna Göre Dağılımları 18
Tablo 4.3.	Bina Kapılarının Engelli Geçişine Uygun Olması Durumuna Göre Dağılımları..... 19
Tablo 4.4.	Binaların Girişindeki Merdiven ve Rampada Hissedilebilir Yüzey Olması Durumuna Göre Dağılımları..... 20
Tablo 4.5.	Binaların Merdiven ve Rampasında Tutunma Küpeştesi Olması Durumuna Göre Dağılımları..... 21
Tablo 4.6.	Binalarda Görme Engelliler için Hissedilebilir Yüzey Olması Durumuna Göre Dağılımları..... 22
Tablo 4.7.	Binalarda Asansör Olması Durumuna Göre Dağılımları 22
Tablo 4.8.	Binalardaki Zeminin Engelli Öğrenci için Uygun Olması Durumuna Göre Dağılımları..... 23
Tablo 4.9.	Bina İçindeki Merdivenlerde Tutunma Küpeştesi Olması Durumuna Göre Dağılımları..... 24
Tablo 4.10.	Okul ve Spor Binalarındaki Derslik Kapılarının Engelliler İçin Uygun Olması Durumuna Göre Dağılımları 25
Tablo 4.11.	Okullardaki ve Spor Tesislerindeki Masa ve Sıraların Engelliler İçin Uygun Olması Durumuna Göre Dağılımları 25
Tablo 4.12.	Binalarda Engelli Tuvaleti Olması Durumuna Göre Dağılımları..... 26
Tablo 4.13.	Binalardaki Aydınlatmaların Engelliler için Uygun Olması Durumuna Göre Dağılımları..... 27

1. GİRİŞ

Mimari doğanın bir parçasıdır ve doğa ve insanlarla yakından ilişkilidir. Biyoharmoloji, doğrudan insanlarla veya onların çevreyle uyum veya uyumsuzlukları bağlamında, insan, yapı ve çevre üçgenini konu edinmektedir. İnsanlar, yapıları ve çevreleri ile olan ilişkileri dinamik bir ekosistem oluşturmaktadır. Böylece yapılar, mikro ekosistemleri çerçevesinde doğayı ve insanları etkilemektedir. Biyoharmolojide bu etkileşim bütünsel olarak incelenmekte ve pratikte yapılara aktarılmaktadır. Ayrıca Biyoharmoloji bilimi, canlı organizmaların temel ihtiyaçları olan beslenme, dinlenme, uyku ve çalışma ortamının yeterliliğini incelediği kapsamlı bir süreçtir (1). İnsanların gereksinimleri açısından bakıldığında engelli bireylerin öncelikli olmaları gerektiği ihtiyaçları düşünüldüğünde en çok ilgi ve alakanın gösterilmesi gereken engelliler öncelikli olarak düşünülmelidir. Dolayısıyla engelli bireylerin yaşamları süresince karşılaşılabilecek engelleri en aza indirmek, engelli bireylerin kolayca ve özgürce yaşayabilmeleri açısından oldukça önem arz etmektedir.

Engelli bireylerin hayatlarını bağımsız bir şekilde idame ettirebilmeleri, diğer bireylerle erişebilirlik bakımından eşit imkânlarla sahip olabilmeleri ve hayatın her aşamasında engelli bireylerin katılımının sağlanabilmesi amacıyla Dünya Engelliler Vakfı tarafından “*Engelliler İçin Evrensel Standartlar Kılavuzu*” yayınlanmıştır. Kılavuz’da, erişilebilir çevre için olması gereken standartlar (yaya ve kaldırımlar, rampalar, merdivenler vb. gibi), erişilebilir yapı standartları gibi konular yer almaktadır (2).

Bu araştırmada hizmet alanlarına göre kültür binaları statüsünde olan eğitim yapılarının ve spor tesislerinin engellilere uygun düzenlemeleri “*Engelliler İçin Evrensel Standartlar Kılavuzu*” kriterlerine göre incelenmiştir. Çalışmanın amacı eğitim ve spor binalarının engelliler açısından ulaşılabilirliğini ve kullanılabilirliğini incelemektir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Engel

Engellilik kavramı kişiden kişiye hatta durumdan duruma değişen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Engellilik kavramı çeşitli şekillerde tanımlanabilir.

2.2. Engellilik

Engellilik, fiziksel işlevsellikteki bozulmadan kaynaklanan sosyal bir dezavantajdır (3).

Engellilik konuları ile ilgili terimleri ve karşılaştırmalı verileri standart hale getirmek için Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization-WHO), 1993 yılında “Bozukluklar, Yeti Yetimi ve Engellilerin Uluslararası Sınıflandırması” (International Classification of Disabilities, Disabilities and Disabilities-ICIDH) tarafından kurulan ilk engellilik sınıflandırması 1980 yılında yapmıştır. Son olarak 2003 yılında bu rapor kapsamında engellilikle ilgili aşağıdaki kavramlardan oluşan bir sınıflandırma yöntemi kullanılmıştır (4).

2.3. Engelli

Rehabilitasyon, bakım, koruma, destek ve danışmanlık hizmetlerine ihtiyaç duyan, sosyal hayata adapte olmuş, herhangi bir nedenle zihinsel, ruhsal, fiziksel, sosyal ve duyuusal yeteneklerini kaybetmesi nedeniyle günlük ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanan kişilerdir (5).

2.4. Mimari Açıdan Engelli Kavramı

Fiziksel yapıları sebebiyle genel gereksinimlere uygun olarak tasarısı yapılmış binaların kullanılmasında uygun olanakların bulunmaması sebebiyle engellere uğramış olan bireylerdir. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu engellileri; fiziksel, psikolojik, ruhsal, duyuusal ve sosyal yeteneklerin çeşitli derecelerde kaybıyla sonuçlanan, normal yaşamın gereklerini karşılayamayan doğuştan veya sonradan oluşan hastalık veya kaza; korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişiler olarak tanımlanmaktadır. Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna göre engellilik; engeli olmayan bireylerden farklı olarak, kalıtımsal veya sonradan oluşmuş olan zihinsel veya fiziki engelleri sebebiyle sosyal yaşamını sürdürürken yapması gerekenleri tek başına yapmakta zorlanan bireyler olarak tarif edilmektedir.

WHO verilerine göre gelişmekte olan ülkelerde nüfusun %12'si, gelişmiş ülkelerde ise %10'u, engelli birlerden oluşmaktadır. Bu bireyler sosyal yaşamlarını sürdürürken kullanmakta oldukları alanlarda özel düzenlemelere gereksinim olmaktadır. Buna karşılık mimari bakımdan genel gereksinimler doğrultusunda tasarlanarak düzenlenen mekânları kullanamayanlar, hareket etmekte zorlanan ya da veya yürüyemeyen, yaşlı ve hasta olanlar, hamileler, çocuklar, çocuğu olan kadınlar gibi engeli olan birçok bireydir (6).

2.5. Sakatlık

Dünya Sağlık Örgütü, engelli kavramını tanımlarken, tıbbi bir bakış açısı ile konuya yaklaşmıştır. WHO'ya göre yaşadığı bir hastalık durumu neticesinde sonucunda sağlıklı olma eğilimi gösteren bir sınıflandırma ve tanımlama yapmaktadır (7).

İzmir Mimarlar Odası tarafından yapılan engelli tanımında beden yapısındaki bozulma, bedenin doğal işlevlerini kısmen veya tamamen yapamaması durumudur (8).

2.6. Engellilik Sınıflandırılması

Engelliliğin sınıflandırılması bedensel, zihinsel, görme ve işitme olmak üzere toplan dört kategoride yapılmaktadır.

Özel eğitim alması gerekenlerin diğer bir sınıflamasında ise geçici engelliler, uzun yetenekli olanlar, yaşlı ve çocuklar, çok uzun veya çok kısa boylular, çok fazla veya az kilolular bulunmaktadır kısa boylular, kilolu ve obeziteliler (9).

2.7. Engelli Bireyler ve Spor

Engellilerin yaklaşık olarak 3/2'si gelişmekte olan ülkelerde yaşamaktadırlar. Engellilerin yüksek oranı toplumun sosyal yapı, sosyal davranışlar, sosyal tutum ve sosyal organizasyon ile yakından ilgilidir. Türkiye'de yaklaşık 8-8,5 milyon engelli olduğu, aileleri de dahil edildiğinde bu sayının 25 milyona yakın olduğu belirtilmektedir. Ülkemizde yaşayan yaklaşık 2 milyon engelli, iş ve meslek yaşamında aktif olarak yer alan bireylerdir (10).

Engellilerin normal olarak gelişmiş bir birey gibi aktivitelere katılmaları gerekmektedir. Bu aktivitelerden fiziksel aktivite engellilerin sosyal uyumunda önemli rol oynamaktadır (11). Egzersizin hemen hemen herkesin hayatında bir yeri vardır, ancak engelli insanlar için daha da önemlidir. Egzersiz sadece vücuda yaptıklarından dolayı değil, aynı zamanda bireyin sosyal ve duygusal gelişimine yeniden entegre olması için

önemli bir fırsat olduğu için iyileştirici/rahatlatıcı bir etkiye sahiptir. Sporun bireyin fiziksel ve zihinsel yapısı üzerindeki olumlu etkisinin önemi vurgulandığından, fiziksel aktivitenin engelliler için son derece önemli olduğu kabul edilmeye başlanmıştır. 2004 yılında düzenlenen II. Uluslararası Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor Kongresinde engelli bireylerin içerisinde buldukları durumun fiziksel ve psikolojik sonuçları ile birlikte sosyalleşme gibi sorunlarının fiziksel aktivite ile daha kolay giderilebileceğine vurgu yapılmıştır.

Spor, bedensel ve zihinsel yapılara destek sağlamanın yanı sıra disiplin, güven, rekabet ve dostluk duygusu uyandırarak engellilere sosyal bir rol de kazandırmaktadır. Engellilerin toplumsal rolünün ortak dili spordur. Bir eğitim etkinliği olarak spor, ortak hedefleri ifade etmede bir güç ve takdir duygusunu ortaya çıkarır. Bunun yanı sıra spor, anlama, sorumluluk alma ve işbirlikçi bir düzen kurma becerisini de geliştirir. Spor, sabır ve enerji sağlar, sosyal gruplara ve topluma ait güç kazanır, birey ve toplum arasındaki ilişkiyi daha uyumlu hale getirir. Beden eğitimi ve fiziksel aktivite, engellilerin, engelleri nedeniyle ruhsal durumlarının doğal bir sonucu olan saldırganlık, öfke ve kıskançlık gibi duygularını ve toplumun kendilerine yönelik tutumlarını kontrol etmelerini sağlamaktadır. Çağımızda spor ekonomik, kültürel ve sosyal ihtiyaçlar açısından çok önemli bir yere sahiptir. Spor, yarışma etkinlikleri ve beden eğitimi etkinlikleri olarak ikiye ayrılmaktadır. Spor, rekabetçi bir ortamda zindeliği koruyan, geliştiren veya sürdüren bir spor grubu olarak dikkatleri üzerine çekmiştir. Beden eğitimi, fiziksel aktivitenin önemli bileşenlerinden biridir. Beden Eğitimi Engelliler İçin Beden Eğitimi; bireylerin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişim ihtiyaçlarını karşılamak üzere tasarlanmış çeşitli spor, ritim, dans, oyun, egzersiz, temel motor beceriler, gelişimsel etkinlikler, bireysel ve grup etkinlikleri ile ilgili programlardır. . Son yıllarda insanların engellilere yönelik tutum ve kavramları önemli ölçüde değişmiş, toplumun önemli bir parçası olan engellilerin %10-14 gibi çeşitli etkinliklere katılmaları için gerekli koşulları yaratmıştır.

Fiziksel aktivite de engellilerin yer aldığı faaliyetler arasında yer almaktadır (12). Engelliler için egzersizin faydalarından biri de fiziksel ve motor becerilerin gelişmesidir. Literatürdeki bulgular, spora katılımın farklı engel grupları ve engel seviyelerindeki bireylerde fiziksel ve motor becerilerin gelişimini desteklediğini göstermektedir (13-15). Engellilerin spora katılımı, günlük alışkanlıkların geliştirilmesi ve aile içi iletişim becerilerinin geliştirilmesi açısından önemlidir. Bir çalışmada spor yapan engellilerin günlük yaşamlarında kendilerini mutlu ve rahat hissettikleri, uyku sorunlarının ortadan

kalktığı ve aile ilişkilerinin olumlu yönde geliştiği saptanmıştır (16). Bir spor etkinliği, bireylerin dinamik bir sosyal çevrede katıldıkları bir etkinliktir. Bu nedenle spor, sosyalleşmede önemli bir rol oynamaktadır. Spora katılım, birçok engelin aşılmasına da yardımcı olur ve engellilerin sosyalleşmesini kolaylaştırır (17). Agresif dürtüleri azaltmayı desteklediği ve öfke kontrolünü sağladığı söylenmektedir (18).

2.8. Türkiye’de Sporla İlgili Kurum ve Kuruluşlar

Ülkemizde engelli spor tesisleri hizmet ve statüye göre iki kategoriye ayrılmaktadır (19).

2.8.1. Kamu Kurum ve Kuruluşları

- Gençlik ve Spor il Müdürlükleri
- Milli Eğitim Bakanlığı Gençlik Beden Eğitim ve Okul Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü,
- Spor Federasyonu
- Spor Toto ve Spor Loto Teşkilatı
- Spordan Sorumlu Devlet Bakanlığı,
- Türk Silahlı Kuvvetleri Spor Birimleri
- Üniversitelerdeki Sağlık, Kültür ve Spor Dairesi Başkanlığı
- Üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokul Bölümü

2.8.2. Özel Spor Kuruluşları

- Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu (ASKF)
- Medyanın sporla ilgili birimleri
- Spor kulüpleri
- Türk Spor Vakfı (TSV)
- Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK)
- Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC)

Bu kamu ve özel kuruluşlar beden eğitimi ve beden eğitiminin ülke genelinde yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi için görev ve sorumluluklarının bilincinde olmalıdır (20).

2.9. Spor Tesisleri Hakkında Genel Bilgi

• Spor hizmetleri, spor endüstrisinin önemli bileşenlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Spor etkinliklerine ev sahipliği yapan spor tesisleri, spor hizmetlerinin önemli bir parçasıdır. Spor tesisleri için iki tür alt kapasite taahhüdü bulunmaktadır. Spor alanının büyüklüğü, seyirci sayısı ve içerdiği spor türüne göre bu alt kapasiteleri belirlemektedir. Özellikle büyük bir organizasyon planlanırken, o organizasyonda sadece tesis sayısı ve ulaşılabilecek yetenekler düşünülemez. Spor tesislerinin sayı ve kapasitesinin belirlenmesi doğrudan organizasyonla ilgilidir. Bir spor organizasyonunun olmazsa olmazları ve olmazsa olmazları aşağıdaki gibidir (21):

- Haberleşme olanaklarının yeterli olması,
- Beslenme ihtiyaçlarını giderecek nitelikte olması,
- Güvenlik ile ilgili hizmetlerin sunulması,
- Konaklama hizmetlerinin yeterli olması
- Organizasyon yapılan yerin kapasitesi durumu,
- Spor tesislerinin mevcut durumunun yeterliliği,
- Spor tesislerinin sayı ve kapasitesi durumu,
- Ulaştırma hizmetlerinin yeterliliği,

Buradan tesisin yapıldığı bölgedeki spor tesisleri inşaatı, ulaşım, iletişim ve diğer tesislerin kapasite, miktar ve mevcut durumu hakkında bilgi edinilebilmektedir.

2.9.1. Tesislerinin Tanımı

Spor tesisi, farklı ülkelerden geniş bir insan topluluğu, seyirciler, antrenörler, gazeteciler, yöneticiler ve ulusal ve uluslararası spor müsabakalarının diğer katılımcılarını içermektedir. Yarışma ve organizasyonların yapıldığı bölüm olarak tanımlanmaktadır. Spor tesisleri, spor faaliyetlerinin gerçekleştirildiği yerlerdir ve spor hizmetlerinin sunulmasının önemli bir parçasıdır. Spor tesisleri, ne tür spor faaliyetleri olursa olsun, Spor Birliği normlarına uygun olarak inşa edilmelidir. Farklı teknik ve taktik özelliklere göre spor müsabakaları da uluslararası spor kuruluşlarının belirlediği ölçekte spor tesislerinde düzenlenmektedir (22). Hepimizin bildiği gibi insanlar bazı ihtiyaçlarını kendi imkân ve çabalarıyla karşılayabilirler. Ancak işbölümüne dayalı bir toplumda insanların birbirlerine yardım etmeden veya bazı ortak hizmetlerden yararlanmadan karşılayamayacakları birçok önemli ihtiyacı vardır. Bu nedenle, insanlar ortak ihtiyaçları karşılamak için gruplar halinde birlikte çalışmalıdır (23). Bazı ülkelerde spor etkinlikleri

kısmen veya tamamen özel sektör tarafından sağlanmaktadır. Ülkemizde ve özel sektörde sosyo-kültürel önemi açısından spor tesislerinin ne niceliği ne de niteliği özel sektör tarafından sağlanmaktadır. Sonuç olarak kamu kurumları bu alanda giderek daha fazla harcama yapmakta ve hizmet vermektedir. Ancak sporun hükümetin planladığı ve planladığı ulusal hedeflere beklenen sürede ulaşamaması, finansal imkansızlığın yanı sıra bazı stratejik hatalara da bağlanmıştır (24). Bu nedenle optimal spor master planları geliştirebilen gelişmiş ülkelerde bile, ekonomik zorluklar karşısında spor tesisi politikaları, yeni spor tesisleri yapmaktan çok, mevcut altyapının yoğun ve akıllıca kullanılması için yenileme ve bakım faaliyetlerine dönüşmektedir. Bir spor tesisinin verimli olması, antrenörlerin, yöneticilerin, personelin ve tesisten yararlananların iyi yetiştirilmesine bağlıdır. Bir tesisten beklenen verimliliğin elde edilememesi, temel olarak yetersiz personel ve kuruluşun minimum işletme maliyetlerini zamanında karşılayamamasından kaynaklanmaktadır. Kamu kurumlarının spor hizmeti sunumundaki farklılıklara rağmen, sundukları veya sunacakları spor hizmetlerinden daha fazla yararlanabilmek için; mevcut tüm tesislerin yapım, kullanım, organizasyonel çeşitlilik, tesislerin bakım ve onarımı ile personel eğitime entegrasyonu daha uygun olur (25). Bir spor müsabakasına renk katmak ve seyirciler için çekici kılmak için spor tesislerinin önemi ve spor tesislerinin sıra dışı ve uygun inşa edilmesi önemlidir. Spor tesislerinin gelişimini tamamlayan ülkelerin spor faaliyetlerinde daha da ileri gittikleri söylenebilir. Bu ülkeler sporu sadece bir bilim olarak görmemekte, spor inşaat ve mühendislik hizmetlerini de spor biliminin bir dalı olarak görmekte ve spor tesislerinin yapımına büyük önem vermektedirler.

2.9.2. Spor Tesislerinin Yapım Kriterleri

- Tesis için seçilen yerin kentleşme açısından önemi
- Tesis ve bina yüksekliklerinin koordinasyonuna ve tesis çevresindeki boş alana dikkat edilmelidir.
- Yapı malzemeleri seçerken, özellikle ilimizin depreme dayanıklı bölgelerinde, dış etkilerden bina ile çarpışmayan, nemi emmeyen, ses iletmeyen, titreşmeyen veya binaya çarpmayan depreme dayanıklı bir alan seçin. Bu yapılarda ilk defa denenmemiş ekipmanların kullanılmamasına özen gösterilmelidir.
- Ulusal zevklere ve yerel kültüre uygun yapıların yanı sıra gözü rahatsız etmeyen şekil ve renklere öncelik verilmelidir. Sağlık açısından gözü yormayan, kazaları

azaltan, verimliliği artıran, sağduyuyu kolaylaştıran, yorgunluğu azaltan, israf etmeyen bir aydınlatma elde etmek gerekir. Bu, tesisin iç ve dış mekanları için çok önemlidir.

- Aynı şekilde seyirci ve sporcu sağlığı açısından da binalar rüzgar, nem, endüstriyel toz, duman ve sestten korunmalıdır.

- Tesis temelleri rutubet ve yeraltı suyu geçirmeyecek şekilde yapılmalıdır. Çatı ve duvarlarda aynı tip elemanlardan korunmak için çok iyi yalıtıktan yapılmış olmalıdır. Bu binaların, sporcuların ve seyircilerin sağlığı için çok önemlidir.

- Duvarlar ve zeminler kolay temizlenebilir malzemelerden yapılmalı, tesis genelinde basınçlı hava muslukları erişilebilir olmalı ve tesisi temizlemek için yangın damperleri, yeterli su, elektrik ve sprinkler bulunmalıdır.

- Isıtma için en ekonomik ve uygun yöntem kullanılmalıdır. Kapalı tesislerde tesisin kapıları, pencereleri, tavanları ve duvarları teknik imkanlar kullanılarak en iyi şekilde yalıtılmalıdır.

- Açık hava tesisi stantlarındaki oturma ve tekme alanları ısıtılmalıdır. Açık alanlarda; antrenör ve yedek oyuncu kulübeleri, doktor ve acil servis odaları, gözlemci ve güvenlik personeli kabinleri, ısıtma için özel ekipmanlarla donatılmalıdır.

- Hijyen açısından çeşitli iç ve dış mekan tesislerinin havalandırması doğal havalandırma ve suni havalandırma olmalıdır. Kapalı tesislerde kişi başı en az 15-18 metreküp hava ile ölçüm yapılmalıdır.

- Bu tür tesislerde birçok kişinin ulaşımı, merdivenleri, engelli rampaları, asansörleri ve ihtiyaçları en uygun şekilde orantılı olmalıdır.

- Servislerin ve etkileyici yan fonksiyonların oluşturulduğu yerlerde, tavan yüksekliği 3,5 m'den az olmamalıdır.

- Bay ve bayan tuvaletleri, pisuvarlar, Avrupa tarzı tuvaletler, engelli tuvaletleri yapılmalıdır. 40-50 erkeğe 1 tuvalet, 20-25 kadına 1 tuvalet ve ortopedik engelli 2 erkek ve 1 kadın için 1000 kişiye 1 Euro tuvalet bekleniyor.

- Spor tesisi ne olursa olsun kalıcı bir su kaynağı olmalıdır. Bunun için kentsel su temin şebekeleri, yeraltı suyu veya yeterli depolama tesisleri gereklidir.

2.10. Erişilebilirlik/ Ulaşılabilirlik

Erişilebilirlik, hayatın her alanında hak ve hizmetlere erişebilmek ve bunlardan yararlanabilmek demektir.

Erişilebilirlik, engellilerin toplumun geri kalanı gibi bağımsız yaşamalarını ve yaşamın her alanına tam ve etkin bir şekilde katılmalarını sağlamak; fiziksel çevre, ulaşım, bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemlerine eşit koşullar altında sahip olmak anlamına gelir. Onları sosyal hayattan uzaklaştırmak onlarsız bir sosyal hayat yaratmaktadır (26).

Bu nedenle sosyal hayatın tüm alanları herkes için tasarlanmalıdır. Tüm yaklaşımlar, engelliler ve sınırlı hareket kabiliyetine sahip bireyler de dahil olmak üzere tüm kullanıcı gruplarının mekansal, sosyal ve kişisel ihtiyaçlarını karşılayan mekanlar yaratmak için tasarlanmıştır (27).

Ulaşılabilirlik Stratejisi ve Ulusal Eylem Planı 2010-2011'e göre Ulaşılabilirlik; "Yaşamın tüm alanlarındaki hak ve hizmetlere ulaşabilmek ve bunlardan yararlanabilmek", TSE'ye göre (28).

Herkesin herhangi bir hizmete ve istediği yerden erişebilmesi ve kullanabilmesi olarak tanımlanmaktadır". Her türlü binaya erişilebilir, engelli herkesin (özellikle tekerlekli sandalye kullananlar veya duysal engelliler) ve binalara ve çevresindeki tüm kullanıcıların kolayca girmesine izin verilir (28). Engellilerin hareketini engelleyen sokak, yol, kanalizasyon, kaldırım gibi ulaşımın etkinliğini azaltan veya tamamen yok eden engeller gibi engellilerin hareketini engelleyen tekerlekli sandalye ve yayalar gibi hareketliliği kolaylaştıran fiziksel engeller; Toplu taşıma araçları; kamu bilgilendirme formları, yön işaretleri gibi ortak görsel-işitsel yetenekler kazanır ve engellilerin sosyal hayata katılabilecekleri şekilde tasarlanır (29).

Engellileri toplumun ayrı bir parçası olarak değil, toplumun ayrılmaz bir parçası olarak görmek ve bunu mekanda gerçekleştirmek için fiziksel ortamın erişilebilirliğinin sağlanması gerekmektedir (30). "Herkes için erişilebilir" anlayışından hareketle, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere birçok ülke, şehirlerini planlarken engellilerin de bu toplumun bir parçası olduğunu kabul etmiştir (31).

2.10.1. Erişilebilir Yapı Standartları (Accessible Building Standards)

TS9111'e göre Temel Ulaşılabilirlik ile ilgili olarak dikkate alınması gereken bazı hususlar şunlardır;

- Girişe bağlanan ulaşılabilir bir yol,
- Dışarıdaki kullanımlar için düzayak giriş ve çıkışlar,
- Katlarda basamaksız ve engelsiz, düzayak yürüme alanı,

- Danışma masasına, asansörlere ve engelli tuvaletine rahat ulaşım,
- Geniş kapı açıklıkları ve kolay kapı kullanımı, kapıları tekerlekli sandalye ile açma ve kapatmayı mümkün kılan yeterli alan,

- Yeterli manevra alanı

2.10.2. Ulaşılabilir Güzergâh (TS 9111) (Accessible Route)

Yürüme rotasına paralel veya dik olan erişilebilir rotalar, net genişlikler, yüzey dokuları, eğimler ve seviye değişiklikleri, hareket kabiliyeti kısıtlı kişiler için yürünebilir alanlardır. Erişilebilir rotalar, erişilebilir otoparklardan, erişilebilir yolcu indirme alanlarından, toplu taşıma duraklarından, caddelerden veya kaldırımlardan erişilebilen bina girişlerine bağlanmalıdır.

2.11. Genel İlkeler

Kampüs içinde toplu taşıma duraklarından, erişilebilir otoparklardan, erişilebilir yolcu indirme alanlarından, sokaklardan veya kaldırımlardan ve erişilebilir bina girişlerinden en az bir erişilebilir rota sağlanacaktır. En az bir erişilebilir rota, aynı kampüsteki erişilebilir binaları, erişilebilir cihazları, erişilebilir öğeleri ve erişilebilir alanları birbirine bağlamalıdır. En az bir erişilebilir rota, erişilebilir bir bina veya tesis girişini, bina içindeki tüm erişilebilir alanlara, öğelere ve erişilebilir tüm konut birimlerine bağlamalı ve kullanmalıdır. Erişilebilir yollar, erişilebilir her konut birimini, erişilebilir konut birimine hizmet eden dış/iç mekanlara ve ekipmana bağlamalıdır. Erişilebilir güzergahlar mümkün olduğunca ortak güzergahlarla örtüşmelidir. Alternatif bir rota mevcutsa, normal/normal rotaya olan sürüş mesafesi farkı minimumda tutulmalıdır. Karışıklığı veya geri dönüşü en aza indirmek için yol boyunca işaretçilere gereksinim vardır.

2.12. Binalara Giriş (Introduction To Buildings)

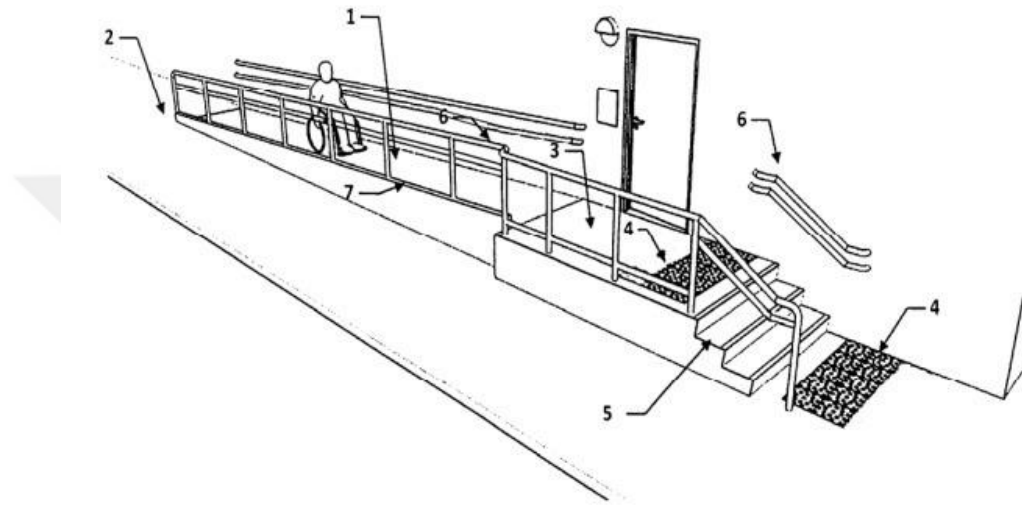
Binaya en az bir giriş engelsiz erişim ve erişim sağlamalıdır. Tüm erişilebilir rota noktaları en az 90 cm genişliğinde olmalı ve rampanın eğimi 1:12'yi (%8) geçmemelidir. Rampanın her iki yanında yüksekliği 15 cm'den fazla olan korkuluklar bulunmalıdır. Korkuluklar rampa yüzeyinden 90 cm yükseklikte olmalıdır.

Rampa kenarlarında en az 5 cm yüksekliğinde kenar korumaları düşünülmelidir. Bina girişleri ile ilgili olarak TS 12576, bina giriş seviyeleri için aşağıdaki hükümleri içermektedir.

Binaya doğrudan kaldırımdan giriş, bina inşaat sınırı kaldırımla sınır oluşturuyorsa, giriş basamaksız olmalıdır. Kaldırımın eğimi ana yola doğru olmalıdır.

1.25x1.25m bireysel parke, bina ana girişinde kaldırım döşemesinden ayrı olarak kullanılmalı ve görme engellilerin anlayabileceği bir dokuya sahip olmalıdır.

Kamu ve ticari binaların girişlerinde merdiven varsa, engelli erişimine uygun olan yamaçlarda rampalar bulunmalıdır.

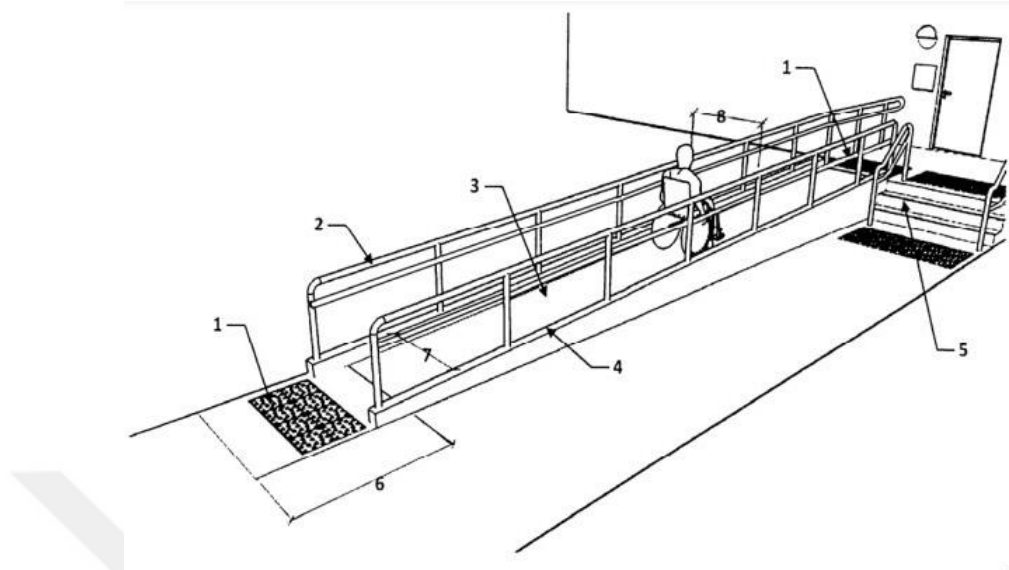
Açıklama

- 1- Rampa yüzeyi, uzunluk ve eğim için Çizelge 1'e bakınız
- 2- Sahanlık
- 3- Kapı önünde sahanlık en az 150 cm x 150 cm
- 4- Merdiven başında ve sonunda hissedilebilir uyarıcı yüzey (60 cm)
- 5- İşaretlenmiş tamamlayıcı merdiven
- 6- Rampa ve merdivenin iki tarafında korkuluk
- 7- Koruma bordürü en az 5 cm

Şekil 2.1. Bina Girişi Rampa Özellikleri (32)

2.12.1. Rampalar (TS 9111) (RAMPS)

- Farklı seviyelerdeki yerler birbirine rampalarla bağlanmalıdır.
- Rampa yüzeyleri sert, kaymaz ve düzgün olmalıdır.
- Bina girişlerine yakın rampalar 1/12 (yaklaşık 5°)'den daha dik olmamalıdır.
- Rampaların uzunluğunun 6m'den fazla olmaması tavsiye edilir. 1/15 ve 1/12 (yaklaşık 4° ve 5°) arasındaki eğim için rampa uzunluğu en fazla 10m olmalıdır.
- Rampalar ve rampaya yakın yerlerin üstü kapalı değilse; suyun yürüme yüzeylerine birikmesini önleyecek şekilde eğim verilmelidir. Rampalarda mümkün olan en düşük eğim kullanılmalıdır.

Açıklama

- 1- Hissedilebilir uyarıcı yüzey
- 2- Her iki tarafta korkuluklar
- 3- % 5 (1:20) eğim, en fazla uzunluk 900 cm
- 4- Koruma bordürü en az 5 cm
- 5- Basamaklar
- 6- Sahanlık en az 150 cm
- 7- Rampa genişliği en az 90 cm
- 8- Korkuluklar arası mesafe en az 100 cm

Şekil 2.2. Bina girişi rampa ölçüleri (32)

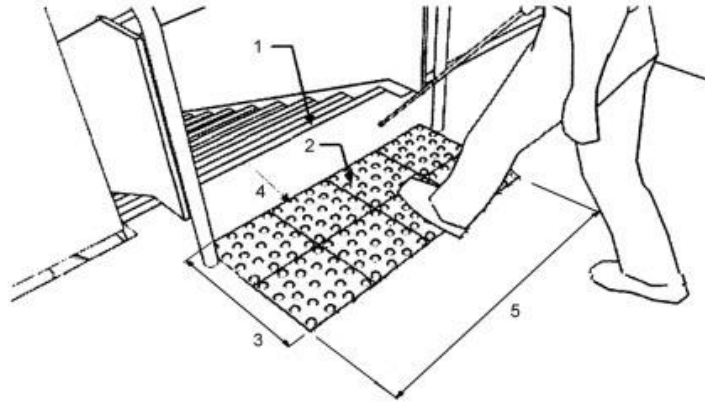
2.12.2. Merdivenler (TS 9111) (STAIRS)

Merdivenler engellilerin hareketliliğini engellediğinden, erişilebilirliği sağlamak için farklı katların rampalarla birbirine bağlanması önemlidir. Ancak merdiven isteniyorsa her iki tarafa da korkuluk yapılmalıdır. Maksimum bir rıht yüksekliği 15 cm olmak üzere $2 \times \text{rıht yüksekliği} + 1 \times \text{Basamak genişliği} = 63 \text{ cm}$ formülü kullanılmalı ve TS 9111'e uygun olmalıdır (33).

2.12.3. Merdiven Yüzeyleri (TS 9111) (STAIR SURFACES)

Merdivenlerin yürüme yüzeyinde pürüzlü, kaymaz kaplama kullanılmalıdır. Gerekirse, hava koşullarına karşı koruma için merdivenin üstü kapatılmalıdır (33).

Merdiven Basamakları ve Renk Seçimi Basamaklar ve ayaklar farklı renklerde gösterilmelidir. Basamak sonunda 2,5 cm genişliğinde koruyucu kaymayı önleyici şerit bulunmalı ve koruyucu malzeme, ayağınızı basmayacak, çıkıntı yapmayacak ve basamak yüzeyi ile aynı hızda olacak şekilde döşenmelidir (33).

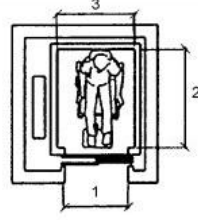
Açıklama

- 1- Görsel uyarı çizgisi
- 2- Hissedilebilir uyarıcı yüzey
- 3- 60 cm
- 4- 30 cm
- 5- Merdiven genişliği

Şekil 2.3. Merdiven Yüzeyleri (32)

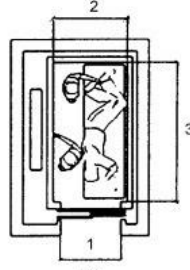
2.12.4. Asansörler (TS 9111) (ELEVATORS)

- Asansörlü binalarda, asansör kapasitesi 630 kg, kabin alanı en az 110 cm genişlik ve 140 cm derinlikte olmalı, kapı temiz genişliği en az 90 cm olmalıdır.
- Engellilerin asansöre kadar ulaşımı sağlanmış olmalıdır.
- Kabin içinde ve dışında, sesli ve görsel uyarı sistemleri olmalıdır.
- Kabin içinde ve dışında, uygun yükseklikte bulunan kontrol düğme fonksiyonları kabartma yazı ile de belirtilmiş olmalıdır.
- Kabin içinde tutunma barları bulunmalı, yer kaplaması kaygan ve parlak olmamalıdır.
- Kapıların açık kalma süresi en az 10 sn olmalıdır.
- Kabin içinde sesli ve görsel acil durum uyarı sistemi bulunmalı.

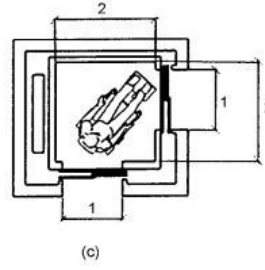
(a)

Açıklama (a)
 1- Asansör kapısı net genişliği 90 cm
 2- 150 cm
 3- 120 cm

(b)

Açıklama (b)
 1- Asansör kapısı net genişliği 90 cm
 2- 120 cm
 3- 210 cm

(c)

Açıklama (c)
 1- Asansör kapısı net genişliği 90 cm
 2- 150 cm

Şekil 2.4. Asansör Kabin İçi Ölçüleri (32)

2.12.5. Tuvaletler (TS 9111) (TOILETS)

Tuvaletler ulaşılabilir bir güzergâhta yer almalıdır.

- Kapı dışarı açılmak koşulu ile minimum net zemin yüzeyi genişlik ve derinlikleri, önden yaklaşımda (düz bir transfer için) 1.22x1.675 m; sağ yandan yaklaşımda (diyagonal bir transfer için) 122cX142 cm ve hem ön hem sol yandan yaklaşımda (yan bir transfer için) 1.5x1.42 m ölçülerinde olmalıdır.

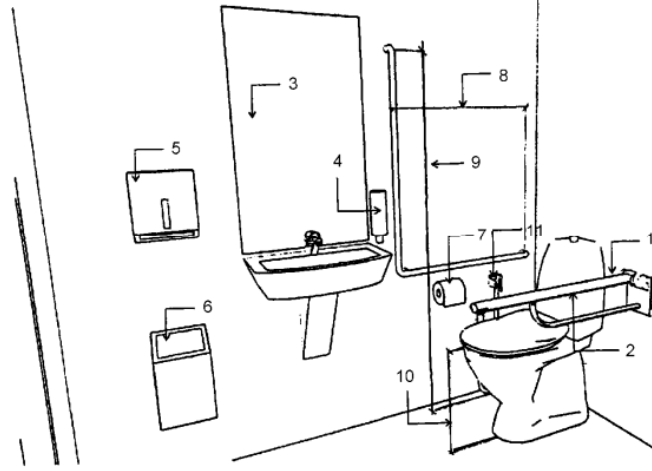
- Klozet yerleştirilirken orta aks ile yan duvar arasındaki mesafe en az 46 cm, klozetin toplam net genişliği en az 92 cm olmalıdır.

- Tuvaletlerde klozet kullanılmalıdır.

- Arka duvara monte edilmiş bir klozet için tuvalet kâğıtlığının arka duvardan uzaklığı 90cm'yi aşmamalıdır.

- Tuvaletin bir tarafındaki tirabzan, arka duvardan maksimum 30 cm ve minimum uzunluk 1,07 m olmalıdır. Bu tirabzanın ucundan arka duvara kadar olan mesafe en az 1,37 m'dir. Yan duvarlardaki korkuluklar da yerden 80cm-95cm yüksekliğe yerleştirilmelidir.

2.12.6. Lavabolar (TS 9111) (SINKS)

Açıklama

- 1- Katlanabilir tutunma çubuğu
- 2- Tutunma çubukları klozet yüksekliğinden 25-35 cm daha yukarıda olmalıdır
- 3- Aynanın yerden yüksekliği en fazla 90 cm- aynanın en üst noktası en fazla 190 cm'de olmalıdır
- 4- Sıvı sabunluğun yerden yüksekliği 80-110 cm
- 5- Kağıt havluluk veya el kurutma makinası yerden yüksekliği 80-110 cm
- 6- Çöp kutusu
- 7- Tuvalet kağıdı (En az 43 cm - en fazla 48 cm yüksekliğe yerleştirilmiş)
- 8- En az 60 cm
- 9- En az 170 cm
- 10- En az 43 cm - en fazla 48 cm
- 11- Taharet musluğu (En az 43 cm - en fazla 48 cm yüksekliğe yerleştirilmiş)

Şekil 2.5. Lavabo Örneği (32)

- Ayaklı lavabolar kullanılmamalı, lavabo altına dolap yerleştirilmemelidir.
- Lavaboların köşeli hatlara sahip olmaması, tekerlekli sandalye ile her yönden yaklaşımı sağlayacağı için yuvarlak kenarlı olması gereklidir.

2.13. Çalışmanın Önemi

Bu çalışma, hizmet alanlarına göre engelliler için kültür yapıları kategorisinde eğitim binaları ve spor tesislerinin yerleşimini araştırmıştır. Çalışmanın amacı, eğitim binalarının engelliler için erişilebilirliğini ve kullanılabilirliğini incelemektir.

3. MATERYAL VE METOT

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel analizler yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, nicel araştırma modellerinden tekil tarama modeli kullanılarak, kesit alma yaklaşımından faydalanılarak tasarlanmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Malatya ilinin Yeşilyurt ilçesi sınırları içerisindeki tüm eğitim kurumları ve spor tesisleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise bu evrende yer alan 39 İlkokul, 17 Ortaokul, 4 Lise ve 4 Spor tesisinden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Okulların ve tesislerin özelliklerine göre sınıflandırılma kriterleri formu Engelliler İçin Evrensel Standartlar Kılavuzu'ndan yararlanılarak araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. 12 sorudan oluşan form aşağıda verilmiştir.

Tablo 3.1. Okulların ve Tesislerin Özelliklerine Göre Sınıflandırılma Kriterleri Formu

	Evet	Hayır
1) İncelenen okulun girişinde rampa bulunuyor mu?		
2) İncelenen okulun kapıları engelli bireylerin geçişine uygun mu?		
3) İncelenen okulun girişinde merdivenlerde ve rampada hissedilebilir yüzey bulunuyor mu?		
4) İncelenen okulun merdiven ve rampasında tutunma küpeştesi bulunuyor mu?		
5) İncelenen okulda görme engelli öğrenciler için hissedilebilir yüzey bulunuyor mu?		
6) İncelenen okulda engelli öğrenciler için asansör bulunuyor mu?		
7) İncelenen okulun zemini engelli öğrenciler için uygun mu?		

-
- 8) İncelenen okulun içinde merdivenlerde tutunma küpeştesi bulunuyor mu?
-
- 9) İncelenen okulun derslik kapıları engelli öğrencilerin geçişine uygun mu?
-
- 10) İncelenen okulun sıra ve masaları engelli öğrenciler için uygun mu?
-
- 11) İncelenen okulda engelli tuvaleti bulunuyor mu?
-
- 12) İncelenen okulda aydınlatma engelli bireylere uygun mu?
-

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler IBM Statistics (SPSS sürüm 25.0, Armonk, NY, USA) paket programı kullanılarak değerlendirildi. Tanımlayıcı istatistikler kullanılarak verilerin frekans (F) ve yüzdeleri (%) bulundu. Elde edilen bulgular tablolar halinde sunuldu.

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırma kapsamında elde edilen veriler tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 4.1. Okul Türüne Göre Dağılımları

Okul Türü	F	%
İlkokul	39	60.9
Ortaokul	14	21.9
İmam Hatip Ortaokulu	3	4.7
Anadolu Lisesi	3	4.7
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	1	1.6
Spor Tesisi	4	6.3
Toplam	64	100

F: Frekans, %: Yüzde

Tablo 4.1'e göre en fazla ilkokulun (39 ilkokul-%60.9) incelendiği görülmektedir. Bunu sırasıyla ortaokul (14 ortaokul-%21.9), spor tesisi (4 spor tesisi-%6.3), imam hatip ortaokulu (3 imam hatip ortaokulu-%4.7) ve anadolu lisesi (3 anadolu lisesi-%4.7) takip etmektedir. En az sayıda incelenen ise mesleki teknik Anadolu lisesidir (1 anadolu lisesi-%1.6).

Tablo 4.2. Bina Girişinde Rampa Olması Durumuna Göre Dağılımları

Okul Türü	Evet			Hayır		
	F	%	G-%	F	%	G-%
İlkokul	23	59	35.9	16	41	25
Ortaokul	10	71.4	15.6	4	28.6	6.3
İmam Hatip Ortaokulu	1	33.3	1.6	2	66.7	3.1
Anadolu Lisesi	3	100	4.7	0	0	0
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	1	100	1.6	0	0	0
Spor Tesisi	3	75	4.7	1	25	1.6
Toplam	41		64.1	23		35.9

F: Frekans, %: Yüzde, G-%: Genel Yüzde

Tablo 4.2’de engelli bireylere yönelik bina girişinde giriş rampası olup olmaması durumuna göre bilgiler sunulmuştur. Lise düzeyinde eğitim veren dört binanın dördünde de %100 ortalama ile giriş rampası olduğu görülmektedir. Ortaokul düzeyinde 14 ortaokuldan 10 tanesinde %71.4 ortalama ile giriş rampası olduğu ve %28.6 ortalama ile dört ortaokulda giriş rampası olmadığı ve üç imam hatip ortaokulundan bir tanesinde %33.3 ortalama ile giriş rampası olduğu ve %66.7 ortalama ile iki imam hatip ortaokulunda giriş rampası olmadığı görülmektedir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 23 tanesinde %59 ortalama ile giriş rampası olduğu ve %41 ortalama ile 16 ilkokulda giriş rampası olmadığı görülmektedir. Araştırmaya dahil edilen dört spor tesisinden üç tanesinde %75 ortalama ile giriş rampası olduğu ve bir tanesinde %25 ortalama ile giriş rampası olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.3. Bina Kapılarının Engelli Geçişine Uygun Olması Durumuna Göre Dağılımları

Okul Türü	Uygun			Uygun Değil		
	F	%	G-%	F	%	G-%
İlkokul	36	92.3	56.3	3	7.7	4.7
Ortaokul	14	100	21.9	0	0	0
İmam Hatip Ortaokulu	3	100	4.7	0	0	0
Anadolu Lisesi	3	100	4.7	0	0	0
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	1	100	1.6	0	0	0
Spor Tesisi	4	100	6.3	0	0	0
Toplam	61		95.3	3		4.7

F: Frekans, %: Yüzde, G-%: Genel Yüzde

Tablo 4.3’te bina kapılarının engelli geçişine uygun olup olmaması ile ilgili bilgiler sunulmuştur. Tüm lise ve ortaokul düzeyindeki eğitim kurumlarının ve spor tesislerinin %100 ortalama ile engelli geçişine uygun kapıları olduğu görülmektedir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 36 tanesinde % 92 ortalama ile engelli geçişine uygun kapıları olduğu ve %7.7 ortalama ile 3 ilkokulda ile engelli geçişine uygun kapılar olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.4. Binaların Girişindeki Merdiven ve Rampada Hissedilebilir Yüzey Olması Durumuna Göre Dağılımları

Okul Türü	Var			Yok		
	F	%	G-%	F	%	G-%
İlkokul	12	30.8	18.8	27	69.2	42.2
Ortaokul	3	21.4	4.7	11	78.6	17.2
İmam Hatip Ortaokulu	1	33.3	1.6	2	66.7	3.1
Anadolu Lisesi	1	33.3	1.6	2	66.7	3.1
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	0	0	0	1	100	1.6
Spor Tesisi	4	100	6.3	0	0	0
Toplam	21		32.8	43		67.2

F: Frekans, %: Yüzde, G-%: Genel Yüzde

Tablo 4.4'te binaların girişindeki merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olup olmaması ile ilgili bilgiler sunulmuştur. Lise düzeyinde eğitim veren 3 Anadolu lisesinden %33.3 ortalama ile sadece bir lisede merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olduğu ve %66.7 ortalama ile iki lisede merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olmadığı ve ayrıca Mesleki Teknik Anadolu lisesinde de %100 ortalama ile hiç merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olmadığı görülmektedir. Ortaokul düzeyinde eğitim veren 14 ortaokuldan 3 tanesinde %21.4 ortalama ile merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olduğu ve %78.6 ortalama ile 11 ortaokulda merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olmadığı ve üç imam hatip ortaokulundan bir tanesinde %33.3 ortalama ile merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olduğu ve %66.7 ortalama ile iki imam hatip ortaokulunda merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olmadığı görülmektedir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 12 tanesinde %30.8 ortalama ile merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olduğu ve %69.2 ortalama ile 27 ilkokulda merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olmadığı görülmektedir. Araştırmaya dahil edilen dört spor tesisinin dördünde de %100 ortalama ile merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olduğu görülmektedir.

Tablo 4.5. Binaların Merdiven ve Rampasında Tutunma Küpeştesi Olması Durumuna Göre Dağılımları

Okul Türü	Var			Yok		
	F	%	G-%	F	%	G-%
İlkokul	12	30.8	18.8	27	69.2	42.2
Ortaokul	5	35.7	7.8	9	64.3	14.1
İmam Hatip Ortaokulu	2	66.7	3.1	1	33.3	1.6
Anadolu Lisesi	0	0	0	3	100	4.7
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	0	0	0	1	100	1.6
Spor Tesisi	3	75	4.7	1	25	1.6
Toplam	22		34.4	42		65.6

F: Frekans, %: Yüzde, G-%: Genel Yüzde

Tablo 4.5'te binaların girişindeki merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olup olmaması ile ilgili bilgiler sunulmuştur. Lise düzeyindeki eğitim kurumlarının hiçbirinin girişindeki merdiven ve rampada tutunma küpeştesi %100 ortalama ile olmadığı görülmektedir. Ortaokul düzeyinde eğitim veren 14 ortaokuldan 5 tanesinde %35.7 ortalama ile merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olduğu ve %64.3 ortalama ile 9 ortaokulda merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olmadığı ve  c imam hatip ortaokulundan iki tanesinde %66.7 ortalama ile merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olduğu ve %33.3 ortalama ile bir imam hatip ortaokulunda merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olmadığı görülmektedir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 12 tanesinde %30.8 ortalama ile merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olduğu ve %69.2 ortalama ile 27 ilkokulda merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olmadığı görülmektedir. Araştırmaya dahil edilen dört spor tesisinden  c tanesinde %75 ortalama ile merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olduğu ve bir tanesinde %25 ortalama ile merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.6. Binalarda Görme Engelliler için Hissedilebilir Yüzey Olması Durumuna Göre Dağılımları

Okul Türü	Var			Yok		
	F	%	G-%	F	%	G-%
İlkokul	2	5.1	3.1	37	94.9	57.8
Ortaokul	0	0	0	14	100	21.9
İmam Hatip Ortaokulu	0	0	0	3	100	4.7
Anadolu Lisesi	0	0	0	3	100	4.7
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	0	0	0	1	100	1.6
Spor Tesisi	4	100	6.3	0	0	0
Toplam	6		9.4	58		90.6

F: Frekans, %: Yüzde, G-%: Genel Yüzde

Tablo 4.6’da binalarda görme engelliler için hissedilebilir yüzey olup olmaması ile ilgili bilgiler sunulmuştur. Lise ve ortaokul düzeyindeki eğitim kurumlarının hiçbirinde görme engelliler için hissedilebilir yüzey %100 ortalama ile olmadığı görülmektedir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 2 tanesinde %5.1 ortalama ile görme engelliler için hissedilebilir yüzey olduğu ve %94.9 ortalama ile 37 ilkokulda görme engelliler için hissedilebilir yüzey olmadığı görülmektedir. Araştırmaya dahil edilen dört spor tesisinin dördünde de %100 ortalama ile görme engelliler için hissedilebilir yüzey olduğu görülmektedir.

Tablo 4.7. Binalarda Asansör Olması Durumuna Göre Dağılımları

Okul Türü	Var			Yok		
	F	%	G-%	F	%	G-%
İlkokul	17	43.6	26.6	22	56.4	34.4
Ortaokul	5	35.7	7.8	9	64.3	14.1
İmam Hatip Ortaokulu	1	33.3	1.6	2	66.7	3.1
Anadolu Lisesi	0	0	0	3	100	4.7
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	0	0	0	1	100	1.6
Spor Tesisi	1	25	1.6	3	75	4.7
Toplam	24		37.5	40		62.5

F: Frekans, %: Yüzde, G-%: Genel Yüzde

Tablo 4.7’de binalarda asansör olup olmaması ile ilgili bilgiler sunulmuştur. Lise düzeyindeki eğitim kurumlarının hiçbirinde %100 ortalama ile asansör olmadığı görülmektedir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 17 tanesinde %43.6 ortalama ile asansör olduğu ve %56.4 ortalama ile 22 ilkokulda asansör olmadığı görülmektedir. Ortaokul düzeyinde eğitim veren 14 ortaokuldan 5 tanesinde %35.7 ortalama ile asansör olduğu ve %64.3 ortalama ile 9 ortaokulda asansör olmadığı ve üç imam hatip ortaokulundan birinde %33.3 ortalama ile asansör olduğu ve %66.7 ortalama ile iki imam hatip ortaokulunda asansör olmadığı görülmektedir. Araştırmaya dahil edilen dört spor tesisinden bir tanesinde %25 ortalama ile asansör olduğu ve %75 ortalama ile üç tane spor tesisinde asansör olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.8. Binalardaki Zeminin Engelli Öğrenci için Uygun Olması Durumuna Göre Dağılımları

Okul Türü	Uygun			Uygun Değil		
	F	%	G-%	F	%	G-%
İlkokul	37	94.9	57.8	2	5.1	3.1
Ortaokul	14	100	21.9	0	0	0
İmam Hatip Ortaokulu	3	100	4.7	0	0	0
Anadolu Lisesi	3	100	4.7	0	0	0
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	1	100	1.6	0	0	0
Spor Tesisi	4	100	6.3	0	0	0
Toplam	62		96.9	2		3.1

F: Frekans, %: Yüzde, G-%: Genel Yüzde

Tablo 4.8’de binalardaki zeminin engelli öğrenciler için uygun olup olmaması ile ilgili bilgiler sunulmuştur. Lise ve ortaokul düzeyindeki eğitim kurumlarının ve spor tesislerinin tümünde %100 ortalama ile zeminin engelli öğrenciler için uygun olduğu görülmektedir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 37 tanesinde %94.9 ortalama ile zeminin engelli öğrenciler için uygun olduğu ve %5.1 ortalama ile 2 ilkokulda zeminin engelli öğrenciler için uygun olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.9. Bina İçindeki Merdivenlerde Tutunma Küpeştesi Olması Durumuna Göre Dağılımları

Okul Türü	Var			Yok		
	F	%	G-%	F	%	G-%
İlkokul	16	41	25	23	59	35.9
Ortaokul	3	21.4	4.7	11	78.6	17.2
İmam Hatip Ortaokulu	1	33.3	1.6	2	66.7	3.1
Anadolu Lisesi	0	0	0	3	100	4.7
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	0	0	0	1	100	1.6
Spor Tesisi	3	75	4.7	1	25	1.6
Toplam	23		35.9	41		64.1

F: Frekans, %: Yüzde, G-%: Genel Yüzde

Tablo 4.9’da binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olup olmaması ile ilgili bilgiler sunulmuştur. Lise düzeyindeki eğitim kurumlarının hiçbirinde %100 ortalama ile binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olmadığı görülmektedir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 16 tanesinde %41 ortalama ile binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olduğu ve %59 ortalama ile 23 ilkokulda binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olmadığı görülmektedir. Ortaokul düzeyinde eğitim veren 14 ortaokuldan 3 tanesinde %21.4 ortalama ile binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olduğu ve %78.6 ortalama ile 11 ortaokulda binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olmadığı ve üç imam hatip ortaokulundan birinde %33.3 ortalama ile binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olduğu ve %66.7 ortalama ile iki imam hatip ortaokulunda binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olmadığı görülmektedir. Araştırmaya dahil edilen dört spor tesisinden üç tanesinde %75 ortalama ile binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olduğu ve %25 ortalama ile bir tane spor tesisi binası içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.10. Okul ve Spor Binalarındaki Derslik Kapılarının Engeliler İçin Uygun Olması Durumuna Göre Dağılımları

Okul Türü	Uygun			Uygun Değil		
	F	%	G-%	F	%	G-%
İlkokul	38	97.4	59.4	1	2.6	1.6
Ortaokul	14	100	21.9	0	0	0
İmam Hatip Ortaokulu	3	100	4.7	0	0	0
Anadolu Lisesi	3	100	4.7	0	0	0
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	1	100	1.6	0	0	0
Spor Tesisi	4	100	6.3	0	0	0
Toplam	63		98.4	1		1.6

F: Frekans, %: Yüzde, G-%: Genel Yüzde

Tablo 4.10’da binalardaki derslik kapılarının engeliler için uygun olup olmaması ile ilgili bilgiler sunulmuştur. Lise ve ortaokul düzeyindeki eğitim kurumlarının ve spor tesislerinin tümünde %100 ortalama ile derslik kapılarının engeliler için uygun olduğu görülmektedir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 38 tanesinde %97.4 ortalama ile derslik kapılarının engeliler için uygun olduğu ve %2.6 ortalama ile 1 ilkokulda derslik kapılarının engeliler için uygun olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.11. Okullardaki ve Spor Tesislerindeki Masa ve Sıraların Engeliler İçin Uygun Olması Durumuna Göre Dağılımları

Okul Türü	Uygun			Uygun Değil		
	F	%	G-%	F	%	G-%
İlkokul	14	35.9	21.9	25	64.1	39.1
Ortaokul	8	57.1	12.5	6	42.9	9.4
İmam Hatip Ortaokulu	2	66.7	3.1	1	33.3	1.6
Anadolu Lisesi	1	33.3	1.6	2	66.7	3.1
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	0	0	0	1	100	1.6
Spor Tesisi	4	100	6.3	0	0	0
Toplam	29		45.3	35		54.7

F: Frekans, %: Yüzde, G-%: Genel Yüzde

Tablo 4.11’de binaların içindeki masa ve sıraların engeliler için uygun olup olmaması ile ilgili bilgiler sunulmuştur. Lise düzeyindeki eğitim kurumlarında üç

Anadolu lisesinden birinde %33.3 ortalama ile binaların içindeki masa ve sıraların engelliler için uygun olduğu ve %66.7 ortalama ile iki Anadolu lisesinde masa ve sıraların engelliler için uygun olmadığı ve Mesleki Teknik Anadolu lisesinde ise %100 ortalama ile masa ve sıraların engelliler için uygun olmadığı görülmektedir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 14 tanesinde %35.9 ortalama ile masa ve sıraların engelliler için uygun olduğu ve %64.1 ortalama ile 25 ilkokulda masa ve sıraların engelliler için uygun olmadığı görülmektedir. Ortaokul düzeyinde eğitim veren 14 ortaokuldan 8 tanesinde %57.1 ortalama ile binaların masa ve sıraların engelliler için uygun olduğu ve %42.9 ortalama ile 6 ortaokulda masa ve sıraların engelliler için uygun olmadığı ve üç imam hatip ortaokulundan iki tanesinde %33.3 ortalama ile masa ve sıraların engelliler için uygun olduğu ve %33.3 ortalama ile bir imam hatip ortaokulunda masa ve sıraların engelliler için uygun olmadığı görülmektedir. Araştırmaya dahil edilen dört spor tesisinden dördünde de %100 ortalama ile masa ve sıraların engelliler için uygun olduğu görülmektedir.

Tablo 4.12. Binalarda Engelli Tuvaleti Olması Durumuna Göre Dağılımları

Okul Türü	Var			Yok		
	F	%	G-%	F	%	G-%
İlkokul	24	87.2	53.1	5	12.8	7.8
Ortaokul	13	92.9	20.3	1	7.1	1.6
İmam Hatip Ortaokulu	3	100	4.7	0	0	0
Anadolu Lisesi	2	66.7	3.1	1	33.3	1.6
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	1	100	1.6	0	0	0
Spor Tesisi	2	50	3.1	2	50	3.1
Toplam	55		85.9	9		14.1

F: Frekans, %: Yüzde, G-%: Genel Yüzde

Tablo 4.12’de binalarda engelli tuvaleti olup olmaması durumu ile ilgili bilgiler sunulmuştur. Lise düzeyindeki eğitim kurumlarında üç Anadolu lisesinden iki tanesinde %66.7 ortalama ile engelli tuvaleti olduğu ve %33.3 ortalama ile bir Anadolu lisesinde engelli tuvaleti olmadığı ve Mesleki Teknik Anadolu lisesinde ise %100 ortalama ile engelli tuvaleti olduğu görülmektedir. İlkokul düzeyinde eğitim verilen 39 binanın 24 tanesinde %87.2 ortalama ile engelli tuvaleti olduğu ve %12.8 ortalama ile 5 ilkokulda engelli tuvaleti olmadığı görülmektedir. Ortaokul düzeyinde eğitim veren 14 ortaokuldan 13 tanesinde %92.9 ortalama ile engelli tuvaleti olduğu ve %7.1 ortalama ile 1 ortaokulda

engelli tuvaleti olmadığı ve üç imam hatip ortaokulundan üçünde de %100 ortalama ile engelli tuvaleti olduğu görülmektedir. Araştırmaya dahil edilen dört spor tesisinden iki tanesinde %50 ortalama ile engelli tuvaleti olduğu ve tesisinden iki tanesinde %50 ortalama ile engelli tuvaleti olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.13. Binalardaki Aydınlatmaların Engelliler için Uygun Olması Durumuna Göre Dağılımları

Okul Türü	Uygun			Uygun Değil		
	F	%	G-%	F	%	G-%
İlkokul	39	100	60.9	0	0	0
Ortaokul	14	100	21.9	0	0	0
İmam Hatip Ortaokulu	3	100	4.7	0	0	0
Anadolu Lisesi	3	100	4.7	0	0	0
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	1	100	1.6	0	0	0
Spor Tesisi	4	100	6.3	0	0	0
Toplam	64		100	0		0

F: Frekans, %: Yüzde, G-%: Genel Yüzde

Tablo 4.13'te binalardaki aydınlatmaların engelliler için uygun olup olmaması durumu ile ilgili bilgiler sunulmuştur. İlkokul, ortaokul, lise düzeyi eğitim kurumlarının ve spor tesislerinin tümünde %100 ortalama ile binalardaki aydınlatmaların engelliler için uygun olduğu görülmektedir.

5. TARTIŞMA

Engelli bireylerin insan onuruna uygun ve özgürce yaşayabilmeleri için toplumun diğer üyeleri ile eşit düzeyde erişilebilirliğin sağlanması gerekir (34). Aksi halde çeşitli uyum sorunları ve sosyal problemler oluşabilir.

Ülkemizin en önemli sosyal sorunlarından biri engelli bireylerin eğitim hayatlarında karşılaştıkları sorunlardır. Bu sorunları azaltmak ve eğitimde sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla birçok politika ve hukuki düzenlemeler bulunmaktadır. Ancak bu mevcut yasal düzenlemelere rağmen, tüm eğitim kurumlarının engelli bireyler için uygun olduğu söylenemez. Çünkü bu düzenlemeler uygulamada yeterli düzeyde değildir (35).

Engelli bireylerin eğitim hayatlarında karşılaştıkları sorunlardan biri mimari engellerdir. Örneğin fiziksel engelli bireyler için bina girişlerinde ki rampalar standart ölçülerde yapılmalıdır. Ayrıca tuvaletlerin engelli kullanımına uygun olmalıdır. Görme engelli bireyler için sesli kütüphanelerin olması bu bireylerin bilgiye ulaştırmasını kolaylaştıracaktır. Buna ek olarak dersliklerde ve binalarda ses sistemli asansörlerin ve hissedilir zemin olması önem arz etmektedir (35).

Malatya ilinin Yeşilyurt ilçesinde bulunan spor tesislerinin ve eğitim kurumlarının engelli bireyler açısından erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun incelendiği bu araştırmanın verilerine göre;

Engelli bireylere yönelik bina girişinde giriş rampası olup olmaması durumuna göre yapılan incelemeler sonucunda lise düzeyinde eğitim veren dört binanın dördünde de %100 ortalama ile giriş rampası olduğu belirlenmiştir. Ortaokul düzeyinde 14 ortaokuldan 10 tanesinde %71.4 ortalama ile giriş rampası olduğu ve %28.6 ortalama ile dört ortaokulda giriş rampası olmadığı ve üç imam hatip ortaokulundan bir tanesinde %33.3 ortalama ile giriş rampası olduğu ve %66.7 ortalama ile iki imam hatip ortaokulunda giriş rampası olmadığı saptanmıştır. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 23 tanesinde %59 ortalama ile giriş rampası olduğu ve %41 ortalama ile 16 ilkokulda giriş rampası olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen dört spor tesisinden üç tanesinde %75 ortalama ile giriş rampası olduğu ve bir tanesinde %25 ortalama ile giriş rampası olmadığı belirlenmiştir.

Bina kapılarının engelli geçişine uygun olup olmaması durumuna göre yapılan incelemeler sonucunda tüm lise ve ortaokul düzeyindeki eğitim kurumlarının ve spor tesislerinin %100 ortalama ile engelli geçişine uygun kapıları olduğu tespit edilmiştir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 36 tanesinde %92 ortalama ile engelli geçişine uygun kapıları olduğu ve %7.7 ortalama ile 3 ilkokulda ile engelli geçişine uygun kapılar olmadığı belirlenmiştir.

Binaların girişindeki merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olup olmaması durumuna göre yapılan incelemeler sonucunda lise düzeyinde eğitim veren 3 Anadolu lisesinden %33.3 ortalama ile sadece bir lisede merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olduğu ve %66.7 ortalama ile iki lisede merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olmadığı ve ayrıca Mesleki Teknik Anadolu lisesinde de %100 ortalama ile hiç merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olmadığı tespit edilmiştir. Ortaokul düzeyinde eğitim veren 14 ortaokuldan 3 tanesinde %21.4 ortalama ile merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olduğu ve %78.6 ortalama ile 11 ortaokulda merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olmadığı ve üç imam hatip ortaokulundan bir tanesinde %33.3 ortalama ile merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olduğu ve %66.7 ortalama ile iki imam hatip ortaokulunda merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olmadığı belirlenmiştir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 12 tanesinde %30.8 ortalama ile merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olduğu ve %69.2 ortalama ile 27 ilkokulda merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen dört spor tesisinin dördünde de %100 ortalama ile merdiven ve rampada hissedilebilir yüzey olduğu belirlenmiştir.

Binaların girişindeki merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olup olmaması durumuna göre yapılan incelemeler sonucunda lise düzeyindeki eğitim kurumlarının hiçbirinin girişindeki merdiven ve rampada tutunma küpeştesi %100 ortalama ile olmadığı belirlenmiştir. Ortaokul düzeyinde eğitim veren 14 ortaokuldan 5 tanesinde %35.7 ortalama ile merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olduğu ve %64.3 ortalama ile 9 ortaokulda merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olmadığı ve üç imam hatip ortaokulundan iki tanesinde %66.7 ortalama ile merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olduğu ve %33.3 ortalama ile bir imam hatip ortaokulunda merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olmadığı saptanmıştır. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 12 tanesinde %30.8 ortalama ile merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olduğu ve %69.2 ortalama ile 27 ilkokulda merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya dahil edilen dört spor tesisinden üç tanesinde %75 ortalama ile merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olduğu ve bir tanesinde %25 ortalama ile merdiven ve rampada tutunma küpeştesi olmadığı belirlenmiştir.

Binalarda görme engelliler için hissedilebilir yüzey olup olmaması durumuna göre yapılan incelemeler sonucunda lise ve ortaokul düzeyindeki eğitim kurumlarının hiçbirinde görme engelliler için hissedilebilir yüzey %100 ortalama ile olmadığı belirlenmiştir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 2 tanesinde %5.1 ortalama ile görme engelliler için hissedilebilir yüzey olduğu ve %94.9 ortalama ile 37 ilkokulda görme engelliler için hissedilebilir yüzey olmadığı saptanmıştır. Araştırmaya dahil edilen dört spor tesisinin dördünde de %100 ortalama ile görme engelliler için hissedilebilir yüzey olduğu belirlenmiştir.

Binalarda asansör olup olmaması durumuna göre yapılan incelemeler sonucunda lise düzeyindeki eğitim kurumlarının hiçbirinde %100 ortalama ile asansör olmadığı tespit edilmiştir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 17 tanesinde %43.6 ortalama ile asansör olduğu ve %56.4 ortalama ile 22 ilkokulda asansör olmadığı belirlenmiştir. Ortaokul düzeyinde eğitim veren 14 ortaokuldan 5 tanesinde %35.7 ortalama ile asansör olduğu ve %64.3 ortalama ile 9 ortaokulda asansör olmadığı ve üç imam hatip ortaokulundan birinde %33.3 ortalama ile asansör olduğu ve %66.7 ortalama ile iki imam hatip ortaokulunda asansör olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen dört spor tesisinden bir tanesinde %25 ortalama ile asansör olduğu ve %75 ortalama ile üç tane spor tesisinde asansör olmadığı belirlenmiştir.

Binalardaki zeminin engelli öğrenciler için uygun olup olmaması durumuna göre yapılan incelemeler sonucunda lise ve ortaokul düzeyindeki eğitim kurumlarının ve spor tesislerinin tümünde %100 ortalama ile zeminin engelli öğrenciler için uygun olduğu belirlenmiştir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 37 tanesinde %94.9 ortalama ile zeminin engelli öğrenciler için uygun olduğu ve %5.1 ortalama ile 2 ilkokulda zeminin engelli öğrenciler için uygun olmadığı tespit edilmiştir.

Binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olup olmaması durumuna göre yapılan incelemeler sonucunda lise düzeyindeki eğitim kurumlarının hiçbirinde %100 ortalama ile binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olmadığı saptanmıştır. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 16 tanesinde %41 ortalama ile binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olduğu ve %59 ortalama ile 23

ilkokulda binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olmadığı belirlenmiştir. Ortaokul düzeyinde eğitim veren 14 ortaokuldan 3 tanesinde %21.4 ortalama ile binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olduğu ve %78.6 ortalama ile 11 ortaokulda binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olmadığı ve üç imam hatip ortaokulundan birinde %33.3 ortalama ile binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olduğu ve %66.7 ortalama ile iki imam hatip ortaokulunda binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen dört spor tesisinden üç tanesinde %75 ortalama ile binaların içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olduğu ve %25 ortalama ile bir tane spor tesisi binası içindeki merdivenlerde tutunma küpeştesi olmadığı belirlenmiştir.

Binalardaki derslik kapılarının engeller için uygun olup olmaması durumuna göre yapılan incelemeler sonucunda lise ve ortaokul düzeyindeki eğitim kurumlarının ve spor tesislerinin tümünde %100 ortalama ile derslik kapılarının engeller için uygun olduğu belirlenmiştir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 38 tanesinde %97.4 ortalama ile derslik kapılarının engeller için uygun olduğu ve %2.6 ortalama ile 1 ilkokulda derslik kapılarının engeller için uygun olmadığı saptanmıştır.

Binaların içindeki masa ve sıraların engeller için uygun olup olmaması durumuna göre yapılan incelemeler sonucunda lise düzeyindeki eğitim kurumlarında üç Anadolu lisesinden birinde %33.3 ortalama ile binaların içindeki masa ve sıraların engeller için uygun olduğu ve %66.7 ortalama ile iki Anadolu lisesinde masa ve sıraların engeller için uygun olmadığı ve Mesleki Teknik Anadolu lisesinde ise %100 ortalama ile masa ve sıraların engeller için uygun olmadığı belirlenmiştir. İlkokul düzeyinde eğitim veren 39 binanın 14 tanesinde %35.9 ortalama ile masa ve sıraların engeller için uygun olduğu ve %64.1 ortalama ile 25 ilkokulda masa ve sıraların engeller için uygun olmadığı saptanmıştır. Ortaokul düzeyinde eğitim veren 14 ortaokuldan 8 tanesinde %57.1 ortalama ile binaların masa ve sıraların engeller için uygun olduğu ve %42.9 ortalama ile 6 ortaokulda masa ve sıraların engeller için uygun olmadığı ve üç imam hatip ortaokulundan iki tanesinde %33.3 ortalama ile masa ve sıraların engeller için uygun olduğu ve %33.3 ortalama ile bir imam hatip ortaokulunda masa ve sıraların engeller için uygun olmadığı belirlenmiştir. Araştırmaya dahil edilen dört spor tesisinden dördünde de %100 ortalama ile masa ve sıraların engeller için uygun olduğu belirlenmiştir.

Binalarda engelli tuvaleti olup olmaması durumuna göre yapılan incelemeler sonucunda lise düzeyindeki eğitim kurumlarında üç Anadolu lisesinden iki tanesinde

%66.7 ortalama ile engelli tuvaleti olduğu ve %33.3 ortalama ile bir Anadolu lisesinde engelli tuvaleti olmadığı ve Mesleki Teknik Anadolu lisesinde ise %100 ortalama ile engelli tuvaleti olduğu belirlenmiştir. İlkokul düzeyinde eğitim verilen 39 binanın 24 tanesinde %87.2 ortalama ile engelli tuvaleti olduğu ve %12.8 ortalama ile 5 ilkokulda engelli tuvaleti olmadığı saptanmıştır. Ortaokul düzeyinde eğitim veren 14 ortaokuldan 13 tanesinde %92.9 ortalama ile engelli tuvaleti olduğu ve %7.1 ortalama ile 1 ortaokulda engelli tuvaleti olmadığı ve üç imam hatip ortaokulundan üçünde de %100 ortalama ile engelli tuvaleti olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen dört spor tesisinden iki tanesinde %50 ortalama ile engelli tuvaleti olduğu ve tesisinden iki tanesinde %50 ortalama ile engelli tuvaleti olmadığı belirlenmiştir.

Binalardaki aydınlatmaların engelliler için uygun olup olmaması durumuna göre yapılan incelemeler sonucunda, ilkokul, ortaokul, lise düzeyi eğitim kurumlarının ve spor tesislerinin tümünde %100 ortalama ile binalardaki aydınlatmaların engelliler için uygun olduğu tespit edilmiştir.

Tüm bu veriler ışığında bazı spor tesisleri ve eğitim kurumlarının engelli bireyler için uygun olmadığı söylenebilir.

Literatürde eğitim kurumlarında engelli bireylerin erişilebilirliği ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde engelli bireylerin erişebilirlik düzeylerinin yeterli olmadığını gösteren birçok çalışma vardır. Üniversite kampüslerinde engelli bireylerin erişilebilirliğinin incelendiği bazı araştırma sonuçlarına göre; Ege Üniversitesi (36), Akdeniz Üniversitesi (37), Atatürk Üniversitesi (38), İstanbul Ticaret Üniversitesi (39) kampüslerinde engelli bireylerin erişebilirlik düzeylerinin yeterli düzeyde olmadığı rapor edilmiştir. Eğitim kurumlarının engelli bireyler açısından erişilebilirliğinin yapıldığı bir başka çalışmada da eğitim kurumlarının erişebilirlik düzeylerinin yeterli düzeyde olmadığı bildirilmiştir (8).

Engelli bireylerin spor sahalarından faydalanabilme düzeylerinin incelendiği bir araştırmada yapılan anket sonucunda engelli bireylerin %69.4'ü spor sahalarından faydalanamadığını bildirmişlerdir (40). Bir başka araştırmada ise Malatya İli Battalgazi ilçesindeki okul spor salonlarının engelli öğrenciler açısından erişiminin yetersiz olduğu rapor edilmiştir (41). Ayrıca park ve oyun alanları gibi sosyal alanlarında engelli bireyler için erişilebilirliğinin yetersiz olduğu çalışmalar mevcuttur (42, 43).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak Malatya ilinin Yeşilyurt ilçesinde bulunan spor tesislerinden ve eğitim kurumlarından bazıları engelli bireylerin kullanımını açısından yetersizdir. Özellikle ilkokul düzeyinde eğitim verilen binaların birçoğunun lise ve spor tesislerine oranla daha yetersiz düzeyde oldukları söylenebilir.

- Eğitim kurumlarının, ilgili birimler tarafından yeniden incelenmesi ve gerekli iyileştirmelerin yapılması önerilebilir.
- Malatya ilinin diğer ilçelerinde de benzer çalışmaların yapılması önerilebilir.
- Yapılacak olan yeni çalışmalarda ulaşım vb. gibi konular açısından da incelemeler yapılması önerilebilir.
- Farklı açılardan değerlendirmelerle yeni araştırmaların yapılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. Ekinci CE, Baykuş N, Ay S, Akgül M, Elyiğit B. Bir kamu idari hizmet binasının mühendislik özelliklerinin incelenmesi. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi* 2020, 8(1): 119-30.
2. Dünya Engelliler Vakfı ve Dünya Engelliler Birliği. *Engelliler İçin Evrensel Standartlar Kılavuzu*, 1. Baskı. İstanbul, DEB Akreditasyon Merkezi Ustad WDU, 2011: 5-192.
3. Vander Heiden MG, DeBerardinis RJ. Understanding the intersections between metabolism and cancer biology. *Cell* 2017, 168(4): 657-69.
4. Burcu E. *Türkiye'de Özürlü Birey Olma: Temel Sosyolojik Özellikleri ve Sorunları Üzerine Bir Araştırma*, 1. Baskı. Ankara: Hacettepe Üniversite Yayınları, 2007: 5.
5. Özürlüler Kanunu ve İlgili Mevzuat, Resmi Gazete, Yayın No:43, Ankara, T.C Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı, 2006: 16.
6. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü Özürlülerin Bakımı, Rehabilitasyonu ve Aile Danışmanlığı Hizmetlerine Dair Yönetmelik. Resmi Gazete, Tarih: 3 Eylül 2010, Sayı: 27691 madde:4/i.
7. Uşan MF. *İş hukukunda sakat istihdamı*. Ankara, Türkiye Sağlık İşçileri Sendikası Yayınları, 1999, 5.
8. Kaymaz MK. Eğitim yapılarında bedensel engellilere yönelik “engelsiz tasarım”. *Selçuk-Teknik Dergisi* 2015, 14(2): 238-50.
9. Enç M, Özsoy Y, Çağlar, D. *Özel Eğitime Giriş*, Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 1987: 32.
10. Yetim AA. Engelliler Sporuna Sosyolojik Yaklaşım. II. Uluslararası Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor Kongresi Bildiri Özetleri kitabı. 2-4 Mayıs. Batman. 2014, 3-9.
11. Açak M, Kaya O. İşitme engelli ve işitme engelli olmayan futbolcuların benlik saygıları ve saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2015, 2(2): 1-11.

12. Akdura E. Bedensel Engelli Basketbol Tekerlekli Sandalye Liglerinde Aktif Spor Yapan Basketbolcuların Toplumsal Yaşama Uyumlarında Sporun Etkisinin Araştırılması. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi, 2007.
13. Aslan Ş. Hafif Zihinsel Engelli Ergenlerde Sporun Motor Beceriler Üzerine Etkisinin İncelenmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Engelli Çalışmaları Anabilim Dalı. Doktora Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi, 2015.
14. Şirinkan A. 10-15 Yaş işitme engelli öğrencilerde sportif eğitsel oyunların fiziksel gelişimlerine etkisinin araştırılması. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi* 2011, 13(Özel Sayı): 74-80.
15. Şirinkan A. Yaşlı ve Engelli Bakım Merkezinde Kalan Bireylere Uygulanan Rekreasyonel Spor Etkinliklerinin Bazı Fiziksel Parametrelere Etkisinin Araştırılması. II. Uluslararası Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor Kongresi Bildiri Özetleri kitabı. 2-4 Mayıs. Batman. 2014: 99.
16. Mor A. Engelli Bireylerde Egzersizin Uyku Düzeni ve Aile İçi Sosyal İlişkilere Etkisi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, 2009.
17. Ölmez Tuç E. Görme Engelli Bireylerin Sosyalleşme Sürecine Sporun Etkisi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, 2010.
18. Sonuç A. Zihinsel Engellilerde Sporun Öfke Düzeyine Etkisi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Karaman: Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, 2012.
19. Tunç A. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimine Giriş Ders Notları*, 1. Baskı. Niğde, Nokta Ofset, 2000: 23.
20. İşler H. Türk sosyal hayatında sporun yeri ve geleneksel Türk sporları. *Türk Kültürü Dergisi* 1999: 62-4.
21. Balcı V. *Spor Etkinliklerinin Planlanması ve Yönetimi*, 1. Baskı, Ankara, Bağırhan Yayınevi, 1999: 27.
22. Gürsoy Ö. *Spor Tesisleri ve İşletmeciliği*, 1. Baskı. Niğde, Kader Matbaacılık, 1999: 9-46.

23. Kızlar O, Savucu Y, Yücel AS, Kargün M. Türkiye'deki spor tesislerinin engelliler için yeterlilik düzeylerinin incelenmesi. *Turkish Studies Social Sciences* 2018, 13(26): 829-48.
24. Bakır M, Ekenci G. Personel Politikası Yaklaşımı ile Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri için Bilimsel Reorganizasyon Teklifi, Spor Bilimleri, I. Ulusal Sempozyumu Bildirileri, 1990: 15-6.
25. Açıkada C, Ergen E. *Bilim ve Spor*, 1. Baskı. Ankara: Büro Tek Ofset, 1990: 10.
26. Öz Ş. Engelli din eğitiminden "özürsüz" din eğitimi modelliğine: "ötekileştirilen" özürsüzlerin din eğitiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Hikmet Yurdu Düşünce-Yorum Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi* 2013, 6 (11): 75-89.
27. Mishchenko ED. Herkes için / ile tasarım: evrensel tasarıma katılımcı bir yaklaşım deneyimi. *Mimarist* 2014, 50: 105-11.
28. TS 9111/ Kasım 2011: Engelliler Ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gereklere.
29. Gleeson B. Teknoloji Sakatlayıcı Kentin Üstesinden Gelebilir mi?, İçinde: Dikmen B, Yardımcı S, Şentürk Y. (eds). *Sakatlık Çalışmaları*, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları, 2011: 363-84.
30. Yılmaz M. Kapsayıcı tasarım ve mekân. *Mimarist* 2012, 43: 107-11.
31. Tiyek R, Eryiğit BH, Emrah B. Engellilerin erişilebilirlik sorunu ve TSE standartları çerçevesinde bir araştırma. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 2016, 12(2): 225-61.
32. Türk Standartları Enstitüsü, TS 9111 Özürsüzler Ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gereklere, 2011.
33. Türk Standartları Enstitüsü, TS 12576 Şehir İçi Yollar - Özürsüz Ve Yaşlılar İçin Sokak, Cadde, Meydan ve Yollarda Yapısal Önlemler ve İşaretleme Tasarım Kuralları, 1999.
34. Çağlar S. Engellilerin erişilebilirlik hakkı ve Türkiye'de erişilebilirlikleri. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2012, 61: 541-98.
35. Erdoğan Ö. Erişilebilir Üniversiteler Kapsamında Engelli Öğrenci Birimlerinin Engelli Öğrenciler Açısından Değerlendirilmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma

- Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi, 2019.
36. Akmeşe PP. Yükseköğretim kurumlarına devam eden engelli öğrenciler ile engelli personelin sorunları ve yükseköğretim engelliler danışma ve koordinasyon yönetmeliği hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi* 2018, 6(64): 214-32.
 37. Çay M, Sevinç İ. Fiziksel engelli bireylerin üniversite eğitimi sırasında karşılaştıkları sorunlar (Akdeniz Üniversitesi örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi* 2017, 13: 219-38.
 38. Küçükali A. Engellilere uygulanan sosyal politikaların değerlendirilmesi: Atatürk Üniversitesi örneği. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2014, 4(1): 59-86.
 39. Coruh S. Eğitim Binalarında Erişilebilirlik. Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul, 2018.
 40. Kurşun S. Tekerlekli Sandalye Kullanan Engellilerin Kentsel Mekânları Kullanım Olanaklarının İrdelenmesi; Özgürlük Parkı Örneği, Kadıköy-İstanbul. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Bartın: Bartın Üniversitesi, 2014.
 41. İlkım M, Özdemir M. Malatya Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okul spor salonlarının engelli öğrenciler açısından erişimi. *Tarih Okulu Dergisi* 2018, 37(2): 395-406.
 42. Şen EB, Öksüz Ç. Ankara'daki engelsiz parkların engelli çocukların kullanımına uygunluğunun değerlendirilmesi. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi* 2016, 4(1): 15-25.
 43. Aygün E, Korkut A, Kiper T. Engelli bireyler için kentsel dış mekânlara erişilebilirliğin incelenmesi: Tekirdağ örneği. *Artium*, 2018, 6(2): 20-32.

EKLER

Ek-1. Özgeçmiş

Ek-2. Gözlem Formu

Ek-3. Okul Yöneticisi Onam Formu

Ek-4.Etik Kurul Onay

